

ELŐFIZETES:
Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.
A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a lap tulajdonosnak kül-
dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:
egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyiltér sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.
A hirdetések **Bittermann**
Nándor könyv- és könyvnyom-
dájában és a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Városi költségvetés.

Lapunk más helyén közöljük Zombor város 1892. évi költségeloirányzatát. A kibocsátott hirdetmény szerint ezen költségeloirányzat a hivatalos órák alatt betekinthező ugyan, minthogy azonban beavatottak állítása szerint erre már évek hossza során át nem volt eset, közönségünk érdekében is állónak tartjuk itt részletesebben ismertetni.

Hogy az összeredményt, mely talán a legfontosabb, legegőbb közöljük, álljon az itt:

	1891.	1892.	
Szükséglet	223,768.17	334,840.69	+ 111,072.52
Fedezet	147,066.05	263,125.51	+ 116,059.46
Hiany	76,702.12	71,615.18	- 5,086.94
Pótadó (százalékban)	43 %	40 %	- 3 %

A fedezetnek, ugymint a szükségletnek aránytalan emelkedését az okozza, hogy a fogyasztási és italmérségi adó bérlete, az abból folyó jövedelmek és az ezeket terhelő kiadások, kezelési költségek is fel vannak véve. Háztartásunk realitása érdekében már nem egyszer nyilvánult kívánságnak felel meg ezen tételek felvétele, melyek különben csakis átfutó tételek, a mennyiben ugy a fedezet, mint a szükséglet 117650 frtra van előirányozva. Ezen átfutó tételek figyelmen kívül hagyásával az 1892. évi szükséglet az 1891. évvel szemben 6577 firt 42 krral, a fedezet pedig 1590 firt 54 krral csökken.

Kétségkívül elég tekintélyes magasságu adó-pótléknak felel meg a 40 %, dacára ennek azonban, ha figyelembe vesszük, hogy 1889-ben 47 %, 1890-ben 46 %, 1891-ben 43 % volt, a fokozatos gazdasági javulás bizonyítéka.

Nem akarunk e helyen részletesebben reámutatni arra, hogy városunk háztartása az utolsó években mily alapos rendezésen ment át, már az utolsó évek zárszámadásai, melyek a költségvetési egyenleg helyett tizezer forintot jóval felülhaladó pénztári maradványokat tüntetnek fel, bizonyítékai annak, hogy a költségvetés egybeállításánál a realitás, mily fontos szerepet játszott, mint különösen öröndetes jelenséget kell azonban felemlíteni, hogy dacára annak, miszerint közműveink száma évről évre növekszenek, a köztisztaság, közegészség, tanügy stb. újabb és újabb terheket hárítanak reánk, mindezek dacára a hiány 5000 firtal apasztható volt. Ázon törekvés, mely Zombornak az oly soká nélkülözött városi jellegét akarja megadni, de mely a mellett nem

fedelkezik meg arról sem, hogy mik a vitális anyagi érdekek, mely dacára annak, hogy a honvédlaktanya 120,000 és a kereskedelmi iskola 20,000 frtos építési költségei e költségvetésben egész összegükben érvényesültek és mely némelyek szerint talán túlóvatosan és sokkal alantabb összegben számítja az állami adó alapot, mely után a pótladó kivethető, e költségvetést fényes sikernek tekintheti.

A tér szűke nem engedi meg, hogy részletesebben taglaljuk a költségeloirányzat egyes tételeit, melyek különben emelkedést alig egy-két rovatnál mutatnak fel. Öröndetes emelkedésnek fogják bizonyára külvárosi polgártársaink tekinteni, hogy a világitás 39 új lámpás felállításával kiterjesztetik, hogy a Rókus- és Flórián-utcák kikövezése legalább részben foganatosittatik, az átjárók, hidak javítására nagyobb összeg fordítottatik stb. Kereskedő és iparososztályunk a honvédlaktanya felépítése folytán tekintélyes fogyasztó közönséget lát évekre biztosítva, a középkereskedelmi iskola épülete pedig ezen intézet állandóságának új garanciáját teremti. A köztisztaság, sétányokra fordított kiadások pedig mindenkit, ki üdülést fűrdőkben nem kereshet, hanem a mi hagyományos porunkat kénytelen szívni, a legőszintébb elismerésre kötelez.

Az itt felsoroltak által nem látjuk a jövő feladatait még kimerítve. Aki figyelembe veszi, hogy városunkban a csatornázás még tervszerűen alig van keresztül vezetve, a világitás megváltoztatása csak rövid idő kérdése, a kiterjedtebb kövezés évről-évre nagyobb fentartási költségeket ró, a város közönségének pedig esetleg tisztviselői valóban szerény anyagi javadalmazásának netáni javításáról is kellend gondoskodnia, aligha számít arra, hogy közterheink egyhamar nagyobb mérvű csökkenést tüntethetnének fel, azt hisszük azonban, hogy mindenki készségesebben viseli a terheket, ha tapasztalja, hogy a közönség nem hiába hozza az áldozatokat. Az anyagi fejlődés ép úgy, mint a szellemi haladás még nem egy újabb terhet fog vállainkra róni, de hisszük, hogy e terhek által Zombor város Bácsvármegyének ugy szellemi, mint gazdasági központjává fog válni, — az ezért hozott áldozat pedig nem lesz súlyos.

Miniszterek kitüntetése. Wekerle és Szilágyi minisztereknek titkos tanácsossá történt kinevezését a következő szavak kíséretében közli a „N-t”: Mind-

aketten kizárólag a saját tehetségük és a saját munkájuk által jutottak arra a fényes polcra, melyen ma az ország javát munkálják. Mindkettejükben a munkát, a tudományt és a demokraciát tüntette ki a fejedelmi kegy. Mindkettejük politikai pályája egyenes, mint a becsületé. Mindkettejük működését pártatlan népszerűség kíséri, mert ezt soha sem hajszolták. Az a nagy és nehéz munka, amit Wekerle Sándor pénzügyminiszter államháztartásunk rendezésének folytatásában végrehajt, az egész nemzet elismerésére méltó. Az a nagyszabású törvényhozói működés, melyet Szilágyi Dezső igazságügyminiszter oly szép sikerrel megindított, igazságszolgáltatásunknak új alapját rakja le. Az államérdekek és az adózó polgárok érdekeinek az a tapintatos kiegyenlítése, mely Wekerle pénzügyi politikáját népszerűvé tette; az az államférfiúi előrelátás, melylyel a pénzügyminiszter nem csak pénzügyi, de egyszersmind közgazdasági politikát is csinál; a takarékoság a lehetőségig, az áldozatkészség a szükségesig; a nyíltság és határozottság minden irányban: ezek azok a tulajdonok, melyek miatt a Wekerle Sándort ért kitüntetés örömet az egész nemzet érzi. A köznapin messze felülemelkedő, ideális politikai világnézet; a megtisztult elvekhez, a leszűrődött meggyőződéshez való szívós ragaszkodás; a logikus fölfogásnak és mély gondolkodásnak imponáló ereje s a szónoklat hatalmának teljes bírása: ezek azok a tulajdonságok, melyek miatt a Szilágyi Dezsőt ért kitüntetésre az egész nemzet büszke.

Zombor monografiája.

Válasz Muhoray Alfonz urnak.

A „Bácska“ idei 68. számában Zombor város monografiája megírását érintő cikkére nézve, előre is kijelentem, hogy egészben egyetérték az abban kifejtett elvek és eszmékre nézve.

Meggyőződésem, hogy a monografiák megírása legalkalmasabb emlékül szolgálnak a multra nézve ugy, mint a jelen időkre nézve, és hogy az ily emlékek nemcsak tartósabbak, de célirányosabbak is, mint bármely gránitoszlop, melyet az első vihar halomra dönthet és örökre eltemethet.

Oly városoknak, mint Zombor is, melynek régi multját még most is homály borítja, újabb multja pedig alig terjed egy két századra, valóban szüksége van a történelmi felderítésre, mert csak ez világosíthatja fel mostani lakóit, mi volt a város hajdan, és mivé lett oly rövid idő alatt, és azok a férfiak, kik oly sikeresen működtek a város előhaladásán, méltán megérdemlik, hogy neveik az utókornak átadassanak.

De sietnünk kell, Zombor város eddigi polgárai nem sokat törődtek a multtal, és lehet mondani öntudatlanul csak a jelenben éltek, őseik nem is nyugszanak a város körében, mert akik

A „BÁCSKA“ tárcája.

Isten veled!

I.

Úgy dobogott a szívem,
A kezem reszketett,
Mikor tetőled édes
Elválni kellett.

Ha szólni tudtunk volna,
Nem fájt rón' úgy talán —
Ez a bús esti búcsú
Szerelmünk hajnalán.

II.

Szívem szerelmem ellen
Hányszor fogadkoztott,
S im hogy a bolond végzet
Te hozzád elhozott:
Sok bölcs okoskodásom
Hogy kárba is vesztett!
Hja bölcs az ember élte
Végig nem lehet.

III.

Kéz közben úgy bolyongtunk
Az erdő mélyiben —
Tekintetünk merengett
Nyugvó nap fényiben.

A nap nyugvóra szállott
Vörös felhők között,
Szerelmem napja kelt fel
Két nyugvó szív fölött.

IV.

Mért nem találkoztunk
Édes mi már régen,
Ifjuságom első
Boldog idejében.

Ne csalódtam volna
Soha szerelmemben,
Szerehettem rón'
Úgy amint te engem.

V.

Tavaszi nap első mosolygása.
Kis nefejejs bimbó pattanása,
Szízi lelked legszebb álmodása
Ez a te szerelmed.

Lassú gyógyulása én beteg lelkennek,
Újra feltépe hegedő sebeknek,
Néma megáldása sebtépő szemeknek
Ez az én szerelmem.

VI.

Oh csak válni ne kellene
Attól, akit megszerettünk,
Megremeg a fájdalomtól
Egész testünk, egész lelkünk.

Vagy tán jobb, ha a váláshoz
Hozzászokunk szépen, lassan —
Nem érzünk majd kétszeres kín,
Ha szívünk utolsó dobban.

VII.

Az ég színével összefolynak
Lassan a kékülő hegyek —
És a kedves vidéktől egyre
Mindgyre távolabb megyek.

Halvány-kéken fátyol borul ró,
S a fátyolon nem látok át —
Csak édes hangod hallom onnan,
Énekied a vándor dalát.

VIII.

Felhők, kik ő felőle jöttök,
Ne jöjjetek ti én velem —
Csak menjetek hozzája vissza
S mondjátok el üzenetem.

Mondjátok el, hogy láttatok ti
S szememben könnyet láttatok —
Szerénynek — mondjátok ti így majd —
A szíve nagyon fájhatott.

Vagy mégse szóljatok felőlem,
Ne szóljatok hirt ő neki —
Nem okoz az bút kedvesen,
Ki azt igazán szereti.

Vértesi Gyula.

most lakják Zombort, azoknak elődei nem voltak részesei a hajdani nagy időknek, nem osztottak sem a gyásznapok szomorúságában, sem a dicsőség fénykörében, azért nem is törődtek a multtal, melynek régi emlékeit a tatár, Dózsa, Cár Iván, de főleg a török rabiga úgy is mind elpusztította.

A városnak nincsen régi levéltára, az új levéltár alig terjed másfél századra, régi, sárgult iratai rossz írásu cyril betűkkel vannak írva, kevesen olvashatják azokat; a lakók öregei pedig elhaltak, és azok, akik itt-ott a város multjával foglalkoztak, legtöbbször csak hagyományok fonálán beszélnek; azért legfőbb idő azokat is összezedni és az örök felejtéstől megmenteni. Ez a monografia történelmi részéről szól, másképp áll a dolog a statisztikai részről, erre elégséges a másfél százados állapotok felmutatása, hogy kimutathassuk, mi volt és mivé lett a város. Ez mindenesetre a könnyebb rész, mert pozitív adatok bőven vannak.

Mi a költséget illeti, az talán mérsékelhető is, valószínűen az egész nem is kerülne annyiba, mint azt Mulhoray ur felszámította, minthogy továbbá a fő összeg három évre felosztható, e körülmény mérsékelné a terhet, mert ennyi idő lenne szükséges az alapos megírásra és kinyomatásra.

A mű szellemi részére csak az a megjegyzésem, hogy mindenesetre az egyes részleteket csak külön szakértők írhatják meg alaposan, úgy az egész mű egységes egyöntetűségét ismét csak egy kisebb körű bizottság élén működő szakértő vezető állíthatja helyre.

Személyem megérintésére nézve csak azt bátorodom észrevenni, hogy igen is fáradoztam a város multja felderítésén, összeszedtem, megírtam, mit találtam és tudtam, a „Bácska“ hasábjai tanuszkodhatnak felőle, és épp azért tudom, mily sok van még tenni való; van-e ahhoz előre haladt koromban elegendő időm és erőm? Itéljék azt meg majd azok, akik arra hivatva lesznek.

De azért üdvözlöm önt e téren is. Magam részéről pedig e célra nézve üdvösnök találnám, ha a városi hatóság most már foglalkozna a monografia mikénti megírása eszméjével és egy kiküldendő szakértő bizottság véleménye útján, magának tájékozást szerezne a netalántani módokról.

Hogy pedig a hatóság ezt tehesse, legalmasabbnak tartanám, ha a vármegyei történelmi társulat részéről történe a kezdeményezés a megírásrai ajánkozása útján.

Grosschmid Gábor.

Helyi és megyei hírek.

Új titkos tanácsosok. A hivatalos lap közli, hogy Weckerle Sándor és Szilágyi Dezső minisztereket Ofelsége titkos tanácsosi címmel tüntette ki.

Sándor Béla főispán ur szerdán Bajára utazott, hogy az ottani közigazgatási bizottság ülésén elnököljön. Bajáról ma tér vissza Zomborra.

Windischgrätz herceg. Apatini tudósítónk arról értesít, hogy Windischgrätz Hugó herceg, a szarvasbócsi időtartamra, szarvasvadászati céljából Apatinba érkezett.

Kinevezés. Az ujvidéki kir. törvényszék elnöke: Várkonyi Gábor ügyvédjelöltet, a palánkai kir. járásbíróhoz segélydíjas joggyakornokká nevezte ki.

Választás. Felső-Szent-Iván községében a f. hó 7-én megtartott jegyző-választás alkalmával Szedressy Károly, Bajmók község aljegyzője, általános szótöbbséggel jegyzőnek megválasztott.

Helyettesítés. Bajmók községében Szedressy Károlynak megválasztása folytán tisedésbe jött aljegyzői állásra Nagel Gyula, kunbajai aljegyző, lett helyettesnek kinevezve.

Számonkérőszék. Sándor Béla főispán ur elnöklete alatt számonkérőszék fog tartatni úgy a központi, mint a járási ügykezelésre vonatkozólag, október hó 1-én.

Haynald bibornok hagyatéka. Haynald biboros érsek fűvészgűjteménye és könyvtára, melyet a nemzeti muzeum örökölt, még mindig Kalocsán van az érseki palotában. A muzeum leküldte Istvánffy segédort a hagyatékok átvizsgálására, ki munkáját már be is fejezte s erről jelentést fog tenni a kultuszminiszteriumnak. A jelentés szerint a hagyatékok igen nagy, úgy, hogy annak elhelyezésére legalább is három terem kell. Minthogy pedig a muzeumban nincs hely, a hagyatékok addig Kalocsán marad, míg a miniszter az elhelyezés iránt nem intézkedik.

Szerb egyházmegyei gyűlés. A bácsi szerb egyházmegye szeptember 1-én kezdte meg nagygyűlését Ujvidéken, melyen az évek óta tisedésben levő egyházi hivatalokat töltötték be. 1871. óta nem tartott az egyházmegye gyűlést, mivel az intéző körök tartottak a radikálisok tulkapásaitól. Minthogy azonban ez idő szerint a tuzlok száma annyira megapadt, hogy összesen kilenc szavazattal bírnak s így törpe a kisebbség, Brankovits patriárka, kinek terve az egyház és a mérsékelt világi elemet kibékíteni s ezek összetartó közreműködésével a radikálisok tulkapásait lehetetlené tenni, megragadta az alkalmat és sietett összehívni az autonómikus szabályzat által előírt egyházmegyei gyűlést. Alapos a remény, hogy a túlyomú többségben levő mérsékelt elemek az tisedésben levő egyházi hivatalokat hazafias szellemű egyénekkel fogják betölteni, mi nem csakély hatással lesz a radikális irányzat gyöngítésére. Különben a patriárkának, mint a püspökség adminisztrátorának eddigi dispoziói is sejtetik, mert mind Sakrak Szeorgusz, a szentszéki jegyző, mind Bogdanovits Lucian aljegyző, kiket a patriárka disponált Ujvidékre, hazafias szellemű, művelti egyházi férfiak, kik a magyar nyelvet is tisztán beszélik.

Baja-zombor-ujvidéki vasut. Ismét örömmel jelezhetjük, hogy megyénk ezen nevezett vonala mindinkább halad a megvalósulás felé. Nevezett vasutvonal érdekeltjei két csoportba vannak osztva, az első csoportba tartoznak azon községek, melyek a baja-zombori vonalba, a másodikba azok, melyek a zombor-ujvidéki vonalba esnek. Az első csoportbeli községekkel a tárgyalás e hó 12-én Rigyicán, a második csoportbeliekkel e hó 14-én Hódászghon fog megtartatni. Ez alkalommal fognak nyilatkozni az érdekelték, minden a létesítendő vasutra vonatkozó kívánalmaik tekintetében; ugyancsak ekkor fog megállapitani a hozzájárulási arány is.

Kérelem a rendőrséghez. Az iskolai idény beálltával egyidejűleg megjelentek az estéli sétáló rémei, a szines magnéziagyufák. Vállalkozó gymnazisták és akadémikusok, ép úgy mint a jövő nagyiparosai árasztják szét a vakító fényt, melynek kellemességéről eléggé tudnának szeméink panaszkodni. A kedves ifjúság azonban nem elégszik meg a gyufával, hanem rakétát készít belőle olyképp, hogy magasa feldobja és a sietegő gyufa hol a korzó fára, hol a járókelők fejére hullik, a ruhakészítők és szomorvosok örömeire. Nem vagyunk jártasak a városi szabályrendeletek §-ai közt és nem sértjük e kérelmünk által meg a jövő nemzedék személyes szabadságát, de ha lehet, segítséget kérünk, legalább egy szál rendőrt a korzóra, hol intelligentiáknak zöme sétál. Ha már a verkiellen fátuma újra reánk jár, legalább a magnéziagyufák ellen kértünk oltalmat.

A kupuszinaí tüzkarosultak. A tüzkárt szenedveti kupuszinaíak felsegélyezésére különböző uton és módon befolyt pénzösszeg kiosztása e hó 13-án, vasárnap d. u. fog kiosztatni a kupuszinaí községében. A kiosztásnál jelen lesz a megye alispánja és a megyei főszámvevő.

Meghalt az iskolában. A helybeli népiskola II. osztályának tanulói éppen előadáselőtti imájukhoz fogtak, ártatlan kis lelktöbbségre szállt a fohász az egek urához; az egyik imádkozó fiúcska keze egyszerre reszketni kezdett, fejecskeje lecsuklott a vállára s talán éppen akkor, mikor az ament rebegte ajka, szállott ki lelke fiatal testéből. Meghalt imádság közben. Az árva fiúcskát azonnal elvitték az iskolából; a jó Isten hamar elszólította az angyalok közé.

Jegyzői szigorlatok. Jegyzői szigorlatok fogtak tartatni közvetlenül az októberi közgyűlés után. A napról a folyamodók irásbellel értesítve lesznek.

A kolluthi önk. tüzoltó-egylet alapszabályait a belügyminiszter jóváhagyási záradékkal ellátta.

Párber megváltás. Parabuty községe a plébánosnak fizetendő párber 18,000 frton megváltotta.

Beküldetett. Vettük a következő sorokat: A középkereskedelmi iskolánál a görög keleti ünnepek is megtartják, görög keleti tanuló pedig van 65 közül összesen 7, úgy hogy ezen 7 tanuló miatt 58 tanuló kénytelen szünetelni. Ilyen ünnep pedig van elevenként legalább 25. Izraelita tanuló több mint megegyszer annyi van, úgy hallom 16, ezeknek ünnepeit azonban nem tartják meg, hanem az illető tanulókat azon napokon szabadságot nyerne. Nem lehetne-e így járni el a görög keletiekkel szemben is? mert hogy például ma, (szept. 10-én) midőn e sorokat írom, miért szünetel fiam és még 22 társa az I. osztályban, mert egyetlen egy görög keleti tanuló van az osztályban, azt mint nem peadagógus nem tudom elérteni. Ha lehet, itt kérnénk orvoslást. Egy szülő. (Közöljük e sorokat, úgy mint vettük, és reméljük, hogy az illetékes helyről a felvilágosítás meg fog adatni. Szerk.)

Tűz a kaszányában. Kedden reggel 1/2 9 tájban nagy ijedséget okozott a vármegyebiz hata-mögött levő kaszányakból előtörő füstgomoly. A népek összeszaladtak s azt kiabálták: „Eg a kaszánya“. A dolog azonban szerencsére nem volt oly komoly s a tűz onnan keletkezett, hogy az a szalua, amit a bakáknak fekhelyül a szobába vittek, szivar vagy cigaretté paraszától meggyulladt. A tüzet hamar eloltották.

Ujjoncok vigalma. Az 1891. évi október hó 1-én bevonulandó ujjoncok az „Eugen Herceg“ szálloda dísztermében a zentai nőegylet által létesítendő árvaláz javára, szeptember hó 26-án, zártkörű tánevigalmat rendeznek, melyre a n. é. közönséget tisztelettel meghívja a rendező bizottság: Beifeld Zsigmond, Burány Máté, Fischer Jákó, Habram Ferenc, Hajdu Dezső, Pelle József, Siskovits János, Schmidt Károly, Schvartz Ignác. Belépődíj: személyenkint 60 kr, családjegy 1 frt 50 kr. Felülfizetések tekintetével a jótékonycélra köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. Kezdeté esti 8 órákor.

A „Zasztava“ hangja. Brankovics patriárka megválasztása óta a szerb ultramontánok lapja a „Zasztava“ tartózkodó és békülényen hangon tárgyalta az egyházi ügyeket, ambar a patriárka számba sem vette a lapot, látva a lapfentartó párt gyors megfogycokozását. Most azonban a „Zasztava“ legújabb száma heves támadást intéz a patriárka ellen, azt azzal okolva meg, hogy Brankovics nem váltotta be adott szavát és nem hívta össze a kongresszust. Szerb körökben a „Zasztava“ támadása nagy feltűnést keltett, csak hogy éppen ellenkező hatást ért el, mert ez alaptalan heveskedést végerőlködésnek tekintik.

Árlejtes a megyénél. Mult hétfőn tartott megyénknél az árlejtes a szokásos szülkségelek beszerzésre vonatkozólag. Az árlejtes eredménye a következő: I. *Irodaszerek:* szállítja Posner Károly Lajos budapesti cég 3250 frtért. II. *A megjelölt fedelének behatárnyozása:* elvállalta Siskovits Tamás zombori iparos 1 méterjét 12 krért. III. *Tűzifa:* szállítja Róheim K. és fia zombori cég köbméterjét 13 frtért. IV. *Világítás:* ellátja Weidinger A. és S. zombori cég, 1 lámpát 21 frt 70 krért. V. *Ruházat:* szállítja Brichta Mór zentai lakos 2450 frtért, a kalapokat és spikákat 85 frt 50 krért. VI. *Sepriák:* szállítja Bernhardt Staniszló 56 frtért.

Pályázat. Pénzügyigazgatóságunk pályázatot hirdert egy VI. oszt. adótisztá állásra.

AZ ÖZVEGY.

Német eredeti után: Dr. Wisllocki Henrikné.

Azon Nána, ki Baldurt önkényt a halálba követte észak-germán mondai alak, ki a valóságban nem található fel — legalább Európában nem! Messze, távoli tartományokban a hitves férjét még a földi életben tul is követi; de ha csakis Európára szoritkozunk, úgy nem egy „özvegyet“ találunk, ki ama „vigasztalhatatlanok“ mintájára férjök sirkövére e szavakat véshetné: „Itt nyugszik Jean Baptiste Servin a „Hotel de hautes Alpes“ tulajdonosa. Vigasztalhatatlan özvegye az üzletet tovább vezeti...“ Bizony meghalni nem kellemes dolog, ambar az exakt tudományok harcosai mind azt bizonyítják, hogy egyes nemzedékek eltűnése szülkséges — mert ellenkezőleg földünk tulnépesedne — de mindez senkit sem vigasztalhat, a ki egy kedves — szeretett lényt kimulni látott. — Igen, de azt nem, ki egy hozzá szeretetben léncolt lényt soha többé fel nem ébreszthetett, — midőn merő szemekkel és vonaglástól torzított arccal a ravatalon feküdt. És ha a nő férjét látja a ravatalon?? akkor... akkor hová párolognak az exakt tanok hitvány eszméinek parányai!... A nőnek szülksége van egy védő karra; csakis a szerelem rózsás elemében élhet és széttiprott virághoz hasonló, ha a Nemesis azt, a kit szeretett, töle elrabolja! Mindennek dacára a „vigasztaló özvegy“ mai nap (még minálunk is) nem valami rendkívüli tűnemény s ez századunk realistikus áramlatában rejlik. Manapság, hol bizony néha a pegasusról is leszállanak, hogy egy keveset a „börzsné“ játszhassanak, a szerelem édes mámore csak némi filosofiai rendszert öltött fel. A nők legmeghatóbb alakjai az anya és az özvegy! Az anya ama fájdalom pillanattól kezdve, a mig közel az utolsó perce, midőn gyermekétől válnia kell, nő... és az „özvegy“, ki tovább él, mint egy régen létezett emlék — mint egy falevél, melyre édes hangokat többé nem írhatni — az is nő. Ki szívvel bir, az könnyen észlelheti, hogy senki más nem oly hajlandó a vallásosságra, az ájtatosságra, mint ép az „özvegy“. A feketébe öltözött alakoknak ok képezik a többségét, kik kezeiket éghez emelik az orgona

mysterikus hangjai mellett — lelki nyugalmukat felszenelt helyeken keresik fel.

De tekintsük az érem tulsó oldalát is!

A „fiatal özvegy“ úgy az életben, valamint a szinházban stereotipikus alakká válik. Olyan asszonyt tekintenek benne, ki a naivságból, meg a fiatal lányok modorából már kinőtt és mégis az utóbbiak vonzerejéből magának sokat megöröszött; nyiló rózsához hasonló, mely szabad, nyilt téren pompázik, valami külön pikantériát nyújt, mivel az „elvesztett“ fölötti fájdalom és gyász szemeinek különös fényárt kölcsönöz. És miért? A magyarázat kézzel fogható! Az „özvegy“ leány volt és ismét feleség lehet. Neki szabad beszélni — cselekedni, miként egy leánynak is „nem lehet“ — és asszonyoknak nem szabad. A hal tereben megszólal egy frakk, melyből egy táncos kandikal ki, olyan valami bókkal, melyért egy leány atyjától — vagy egy nő férjétől arcul csapást nyerne. „Ez miért nem szólálnék így meg? Hiszen ő egy „özvegy!“ Ezen négy szó nemcsak egy hitványságra batorítják a férfiakat; — szájhősöknél elegendő privilegium arra, hogy a legmerészebb valótanságot egy „özvegyről“ szélnek bocsájtanak.

Valamelyik hölgy köszön egy fiatal embernek, ki neki kalapot emelt; mondjuk — hogy még szóba is állott vele; sőt — és ha pl. „özvegy“ — majd ráfogják: hogy nyilt utcán csokolódtak, hogy nagyon is közeli viszonyban állanak... és miért?? Mert a nő egy fiatal „özvegy!“

„Ki az a szép hölgy ott a páholyban?“ „Egy özvegy.“ — És erre a kérdező szemével hunyorit és mosolyog. „Egy özvegy“ — ez elég minden monoklis lo-vagnak. A „valódi özvegy“ otthon érzi magát úgy a Vatikánban, mint a Kremlben — nem különben az Aga Sophia mecsetjében vagy a Wiesbadeni gyógyteremben. Persze bizonyos özvegyi alakok által az „özvegyi“ alak sokat veszít a világ előtt fájdalom büvköréből. Mialatt egy anya ocsmányságra csak ritkán vetemedhet, addig az „özvegyről“ gyakran föltételezik. Olyan koldus nő nem igen találunk, ki meghalt férjével dicsekedve ké-

regetne, de igen, majdnem minden beteg vagy éhező nő gyermekével áll elő és könyörög alamizsnaért. Az anyának joga van részvétünkre. És az „özvegy?“ Ah, mit! Menjén ismét férjhez, ha még csinos és fiatal.

Boldog azon özvegy, kinek gyermeke van. Idősebb lesz — a gonosz nyelvek elmúlának, s aztán — az elhalt férje gyermeke után majd élhelhet.

Gyakran halljuk az özvegyet így szólani: „Még csak egy kivánságom van: t. i. husz évvel idősebbnek lenni. Addig fiam férfiú lesz, és akkor szeretném látni, kinek leend bátorsága, avagy kedve s irig tartó — igaz szeretetemet kétségbe vonni?“

Egy özvegy!! Minő egy némely asszony... de hány nő olyan a nélkül, hogy az embertársai sejtének. A lány — ki már egyszer — mint szokás mondani „szerencsétlenül szeretett“ — és magától érthetőleg „egy második szerelembe belé hazudtolta magát“, aztán ez is nem egyébbnek mondható: „özvegy!“ T. i. szivében az első eltemette, a második légvárait csakis siralomra építheti. A második „szerelem“ felcíomázott bűbajos fátyola alól egy „halott“ váza kandikal él; és nem egy fiatal leány előtt térédel az illető ábrándozó, hanem egy „özvegy“ lábaihoz borul.

És mégis te vagy a „mindenségnek“ legnagyobb mysteriuma, oh nő! — Megfejtethetlen, mint a szerelem, és bánatodban érdekes, mint „özvegy!“ Persze az özvegyiséget sokan cicomál használják; — az özvegyi fátyolt ugyancsak világlátásra viselik; — egy siralommal kacérkodnak és egy hant alól új vonzerőt szedni igyekeznek. — De ha a nőt csakugyan szivből tisztelni akarjuk, mint tiszta — magasztos lényt, akkor ugyan csak arra az „özvegyre“ kell tekintenünk, a ki valóban elhalt férje emlékének él itt a földön. Egy ily „özvegyi“ alak manapság divó realistikus világnézet teteleink talán — nem egy megvetendő kérdő pontja. Mi nők bevalljuk, hogy a nő csak kétfőre alkalmas: a szerelemre és a fájdalomra. Amaz a nap — emez pedig életének éjjele!

elő
33
10
107
25
Gaz
frt.
vilá
Hiv
frt.
ségi
es 7
10
kr.
65
díjal
tiszt
Rene
127
frt.
250
lai b
Szia
frt.
ked
161
dém
há-
gény
20
egés
160
ségi
adó
334
frt 8
20 fr
gale
adó
Tégl
frt. B
150
gek n
Diszk
frt. V
lési k
100 fr
segely
nál 1
lanál
jövéd
alap
Pénzt
65,000
12,650
frt 18
daság
mány
között
tána
nyu
jövő

Városi ügyek.

Zombor sz. kir. város 1892. évi költség-előirányzata. I. szükséglet: Tisztviselők fizetése 33,400 frt. Szolgák bére 7352 frt. Kegydíjak 1897 frt. Szolgák ruházata 1110 frt 50 kr. Kézbécsítők tartására illetménye 231 frt 84 kr. Épületek fenntartása 2556 frt. Vízvezető csatornák 835 frt. Kutak 500 frt. Gazdasági eszközök 140 frt. Anyagok beszerzése 500 frt. Épületek tűz elleni biztosítása 703 frt 87 kr. Utcák világítása 828 frt 18 kr. Hivatalok világítása 225 frt. Hivatalok fűtése 1944 frt. Termények beszerzése 1635 frt. Különféle tárgyak beszerzése 1350 frt. Irodai széklet 3400 frt. Napidíjak 700 frt. Bélyeg 50 frt. Adó 10,763 frt 40 kr. Barmok beszerzése 550 frt. Jutalom és segélyekre 300 frt. Diszkrét és faiskola 4978 frt 10 kr. Előre nem látható 2000 frt. Végrehajtási költségek 3500 frt. Adóságok törlesztése 34,988 frt 50 kr. Nyugdíjalapra 2000 frt. Állami menlovak 397 frt. Rendőri tisztviselők fizetése 5560 frt. Rendőrök bére 7500 frt. Rendőrök ruházata 1969 frt 50 kr. Rendőrök lótarása 1270 frt 20 kr. Gyepmester 675 frt. Tolonetcytre 200 frt. Előfogatokra 1600 frt. Tűzoltó egyesület segélye 2500 frt. Elemi iskolai segély 32,142 frt 58 kr. Iskolai helyiségek bérei 1260 frt. Gymnázium fűtése 600 frt. Számszét segélyezésére 1200 frt. Városi könyvtár 200 frt. Középkereskedelmi iskola 8386 frt. Alsófoku kereskedelmi és ipariskola 3080 frt. Gymnáziumi ösztöndíjak 1300 frt. Adai földmivélséskolai díjak 300 frt. Zeneakadémia alapnak 300 frt. Orvosok fizetése 1850 frt. Kórházi fenntartásra 4500 frt. Apolási díjak 1500 frt. Szegetnyek eltartása 4500 frt. Arvák és lelencek 3435 frt. 20 kr. Jarvany elleni óvintézkedésekre 200 frt. Állategészségügyi kiadások 200 frt. Vágóhíd fenntartásra 1000 frt 92 kr. Adóügyi munkák 500 frt. Csorda költségek 240 frt. Fogyasztási adó 65,000 frt. Italmérsi adó 42,000 frt. Kezelési költségek 10,650 frt. Összesen 334,840 frt 69 kr. — *Fedezet:* Földhasznbérék 27,742 frt 50 kr. Házbérek 27,155 frt 14 kr. Erdei jövedelem 20 frt. Vágóhíd 2800 frt. Vadászati jog 1416 frt. Regale váltás kamatozás 28,824 frt 75 kr. Fogyasztási adópótlék 12,000 frt. Helypénzeszedési jog 10,000 frt. Teglaletés és vályogverés 30 frt. Halászati jog 280 frt. Birtokváltási illeték 6000 frt. Mértékhibesítők díjak 150 frt. Késedelmi kamatok 1200 frt. Arvátári költségek megterítése 1200 frt. Barmok eladásából 200 frt. Diszkrét és faiskola 1700 frt. Előre nem látható 500 frt. Végrehajtási költség 2200 frt. Alapítványok kezelési költsége 700 frt. Marbajárlatok 400 frt. Tolonetcy 100 frt. Birságok 100 frt. Alsófoku ipariskola állami segélye 400 frt. Tandíjak a középkereskedelmi iskolánál 1240 frt. Tandíjak az alsófoku kereskedelmi iskolánál 400 frt. Iparendelői díjak 600 frt. Kórház alapkezelése 850 frt. Apolási díjak 2000 frt. Szegényalap kamatai 275 frt. Ebadó 800 frt. Előlegek 1310 frt. Penztári maradvány 12,891 frt 82 kr. Fogyasztási adó 40,000 frt. Italmérsi adó 40,000 frt. Kezelési költségek 12,650 frt. Összesen 263,125 frt 51 kr. Hiány 71,615 frt 18 kr. mely 40% pótdávól lesz fedezendő. A gazdasági és pénzügyi bizottság 5 én, az állandó választmány pedig 8-án tárgyalta a költségvetést. Az általunk közölt tenü eredmény az állandó választmány javaslatának felel meg, ugyanezen alkalommal tárgyalattak a nyugdíj és közevisi alapok költségvetési is, melyeket jövő számvilágban fogunk közölni.

Hirdetmény. Zombor sz. kir. város állandó választmánya 1892. évi városi költségelirányzatot, a közevisi alap és a nyugdíjalap költségvetését mai napon tartott ülésében tárgyalva alá vevén, ez iránti javaslatát 1. évi szeptember hó 10-től 25-ig dr. Gertinger Pál I. s. aljegyző hivatalos helyiségében közszemlére kitettetik, ott a hivatalos órák alatt betekinthető és ellene észrevételek ugyanezen idő alatt a városi tanáshoz címezve benyújthatók. Kelt Zombor sz. kir. város állandó választmányának 1891. évi szeptember hó 8-én tartott üléséből. Sándor Béla s. k., főispán.

Rovancsolás. Dr. Csihás Benő polgármester tegnap megvizsgálta és teljesen rendben találta a városi penztárat.

A nemesek búcsúja.

(Kisasszonynapja.)

Az egyszerű gyerek a sátoros ünnepeket ilyenformán sorolta föl katekétájának: „Karácsont, husvét, meg a mi búcsúnk”. Többet nem tudott felsorolni, de az ő szövegüket ki nem hagyta volna egy vak lóért sem; jól tudta a kis imposztor, hogy ott van annak a helye mindjárt a karácsony meg a husvét után.

És van is valami a dologban: a falusi búcsú vetekedik a legnagyobb más ünnepekkel (de sőt sokhelyt, mint pl. Militicsen, még csak nem is vetekedik, hanem egyszerűen fölülmulja azokat).

És ha már általában véve olyan nagy ünnep a falusi búcsú, hogyne lenne az sátoros ünnep Ns.-Militicsen is: abban a községben, a hol a birtótól kezdve az utolsó koldusig mindenki nemes ember!

Bezzeg van is ilyenkor dinom-dánom! Az év legjobb falatjai és legzamatatosabb kortyai kerülnek ilyenkor az asztalra és hozzá: bőviben!

A szegény városi publikum meg természetesen ki-trágyalja alkalmakkor, hogy kijusson neki is abból a fölülmulhatlan falusi mulatságból, amilyent idehaza megteremtteni lehetetlen.

Hiszzen ilyenkor minden ház egy-egy vendégfogadó a falun. Ha lehetne, hát kötéllal fognák a vendéget: mert akinek legtöbb jut ki az idegenből, az a legbüszkebb, aki meg véletlenül vendég nélkül marad, az szégyenteljesül, mint a jövő búcsúig.

Persze, hogy ugy okoskodnak a jó szomszédok, hogy csak gyerekek: majd megemlegetitek ti a mi búcsúnkat! És ilyenkor a vendég ember legyen ám a talpán! Barmok, meg a gyomra, meg a torka legyen jó praeparálva meg napra. Mert reggeltől kezdve másnap reggelig meg nem ebédelhetik azokat.

De hát mit is beszéltek ezekről! Hiszen van e ember, aki még nem vett volna részt valamikor egy falusi búcsún! Nem is ismeri még azokat mindenki. Ha még a „nemesek” búcsúján nem is vett részt, hát annak a híret meg úgy is messze szétkürtölték már a vendégek.

Az idén még az idő is búcsúi hangulatban volt kisasszony napján (e hó 8-án) és a jó militicsieknek annál bővebben kijuttott a búcsújárókból (akik persze csakis azért mentek el, hogy egyebet se tegyenek, mint imádkozzanak).

Denikve az idén olyan búcsú volt Ns.-Militicsen, a milyenre maguk az otthoniak se igen számítottak. Csak egy zombori expedíció csatlódott egy kissé. El nem mulaszthatom, hogy el ne mondjam.

A vonat a menetrend szerint 3/4 12-kor indul innen s 12 kor már ott van a nemesek falujában. Egy expedíció ezzel a vonattal akart kirándulni. Eppen ebédre érkeznek meg, — gondolták. Izgatottan várták a vonat érkezését, várták, várták, de csak nem jött. Izgatottságuk egyre fokozódott s lassan-lassan türelmetlenségé lett, hanem azért a vonat csak nem érkezett meg.

Beültek hát a vasuti vendéglokába és sörrel csittgatták búcsúra szánt gyomrukat. A vonat nem jött. Külön vonatot kértek, — hiába; kérték, hogy az ittlévő tehervonatot indítsák el, majd arra kapaszkodnak föl, — azt sem tették meg. Már egy óra d. u. és a vonat még se jött. A gyomrok követelték a búcsú-ebédet, ök nem akartak várni. Mit volt mit tenni, mint szépen megebédelni és úgy várni a vonatot.

Persze, hogy ez alapos baj! És végre félkettőkor megérkezett a vonat! Vajjon a mi búcsújáróink búcsúja el volt e rontva? Alig hisszük; a militicsiek gondoskodtak róla, hogy ne legyen.

A kovili kolostor története.

Szerb nyelven írta: Györgyevics Miron.

Bácska történeti monografiái irodalma egy újabb munkával szaporodott. — Üdvözöljük az író t. é. terén és sietünk művét a magyar közönséggel megismertetni.

A mű Brankovics patriarcha öszentségének van ajánlva, bemutatásképen a szerző a kolostorokról általában s azután különösen a szerb kolostorokról és szerzetesekről röviden értekezik. — A 3. fejezetben tárgyalja s zárja tulajdonképeni történetét. Györgyevics „Kovil” elnevezését az összes tradícióktól eltérően származtatja. Érvelésin meglátják, hogy nem ismeri az erre vonatkozó irodalmat s kiváltképen a magyar irodalmat; nem is ismerheti, mert nincs a magyar és latin nyelvek birtokában s így nagyobb tanulmányokat nem tehetett. — Ennél fogva hiába keressük művében a „Kovil” névről szóló összes kombinációkat; nem említi, hogy valaha a frankok Szerémséget s talán Alsó-Bácskát is hatalmukban bírták; hogy vannak történetírók, kik „Frankovilla” nevű helységet a mai titeli járásba helyezik, s hogy „Kovil” elnevezése innét ered, úgy szintén „Vilovó” is; hogy Iványi István, kiváló megyei monografusunk (a ki ismeri munkásságát s fáradságos kutatásait nem veszi rossz néven tölem, hogy ily epithetonnal illetem) az ő helységnévtárában sok hasznosat emlit Kovilra vonatkozólag. — Györgyevics forrás megnevezése nélkül csak is a régi franciánusok feljegyzését említi, hogy Kovil ennekelőtte „Kabul”-nak nevezett és a titeli prépostság, melynek romjai a mai titeli fensikron szépen látszanak, — filialisát képezte. A közép s ezt én is konstatalhatom, gyakran „Kobily”-nak ejti a nevet, sőt a régi feljegyzésekben is így találni néha a helység nevet; no de ez ösztesítésése a „v” és „b” ajakhangoknak. — Ezen feltevésekkel szemben valóban meglepően eredeti kombinációra jutott; miután (míg néhány évtized előtt is látható volt) „kovilye” növény itt rengeteg számban fordult elő, azt hiszi, hogy a zárda és a mellette fekvő helység erről lett elnevezve. S valóban, ha tekintetbe vesszük a frankovilla i származtatás gyenge történelmi érveit, — ezen feltevés sok valószínűsége mellett bizonyos jogosultságot nyer.

A szerb tradíciók szerint Kovil kolostort Szent-Száva alapította, Nemanya fejedelem testvére; tehát 1237 előtt. A szerző néhány történelmi adattal is igyekezett ezt bizonyítani, de előadásából a mondat és történelmi anyagot nem lehet kiválasztani. Mese vagy történelmi feljegyzés-e a következő adat, mely szerint III. Endre magyar király, midőn Szeván szerb király ellen ment és Száva elébe sietett testvére számára benné eszedezni, — hogy ekkor alapította volna Kovil kolostort, kem tudom. Előttöm ismeretlen a forrás és így értékét sem tudom megbírálni. De ennek lehetősége nincs kizárva, hiszen Szerémség tényleg akkor még nem tartozott teljesen Magyarországhoz, sőt később Milétin szerb király, Szerbiát testvérenek adván, Szerbiába vonult és a „szeremi király” címét vette fel. Ez történelmi tény. A mai kovili zárda Szerémség határán van, tehát oly területen fekszik, mely régente határt képezett a két ország között, s lehet hogy Szent-Száva idejében Szerbiához tartozott. Szerettem volna látni, ha a kovili zárda főnöke ezen adatot kritikailag történelmi értékére nézve, mérlegelte volna.

A mai kolostor templom nem azonos a régivel. A régi egyház, melynek hű képét a 48. lapon látni, keresztformában épült, 8 öl hosszú, 3/4 öl széles volt. A tradíciók szerint szerzetesei Sztudenica és Zsicsa szerbországi kolostorokból származtak. A török korszakban a barbárok keze alatt a kovili kolostor is részben elpusztult; de 1651-ig ismét felépítették és helyreállították. A szerbek bevándorlása előtt a törökök ismét felgyújtották. Jenő herceg 1691-iki hadjáratában Kovil megálógatta és hadserege Koviltól Titelig táborozott; sőt valószínű, hogy a kovili zárda körül a mai „Sande”-on Harkánynál harcra is került s innet származhatnak az ezen helyen található csontok.

Csarnojevis Arzen patriárka bevándorlása után Kovil is élénkebb figyelemben részesült; jórészt megújítottat, átalakítottat 1707-ben, mint ezt a kolostor egyik ó szláv kéziratában olvashatni. — Ezen időben a kolostort rendes főnökök igazgatták s ezek közül 1741-ben Agapija már archimandritaságig vitte, Pavlovics Viszarion bácsi gör. kel. püspök idejében. Ő építette fel a mai új egyházat, mely a régi mellett épült. 1849-ig mindkét templom egymás mellett fenállott, mely évben az új egyház belül, a régi tetőtől felgyújtottat. 1850-ben Sztójesevics Száva a régít lerombolta és az újat husz ezer frton restaurálta. — 1758-ban Mária Thérédia Rédl Ferenc József által a kolostor határait megállapította és helybenhagyta, miután Lipkai Zsigmond megyei főjegyző a törvényes záradékkal ellátta.

Kovil a bogyráni kolostorral régente nem áll össze.

kötetésben, miután Kovil azelőtt a Szerémséghez tartozott, mielőtt a szent-endrei érsek Karlócára tette székhelyét. Kovil azelőtt nem tartozott Bácskához; Mária Thérédia uralma alatt a csajkás-kerülethez osztozott, s 1872. óta Bács-Bodrogh megyébe kebeleztetett. Legújabbán pedig Alsó-Kovil községhez csatoltatott és nem képez önálló uradalmat, miért is a kolostorfőnök úgy a közigazgatás, mint a volt járási tisztviselők ellen hevesen kifakad.

A múlt század végén Alsó-Kovil és a kolostor között egy új telep keletkezett „Prnyavor” néven és közel 50 családból állott. Később a kolostorral ezen telep ösztesített s miután a kolostor a pürt megnyerte, a telep 1866-ban feloszlott.

Az 1848. és 49. eseményeknek szerző husz oldalt szentel. Ezt a fejezetet tartom leggyengébbnek. Számos téves adat fordul elő, u. m. hogy Perצל Hegyesen Jellačićet legyőzte, holott Vetter és Guyon voltak legyőzői. A 154. lapon csajkás községnek Szivacot említi. Néhány sorban emlékezik meg a Kovili kolostorról, míg a többi rövid vázlata a 48—49-es eseményeknek, mely a kolostor monografiájában alig foglalhat helyet. Hiszen az egész tárgy az, hogy a kolostorban Perצל, Jellačić stb. néha hadiszállást tartott, s később Perצל csapatai által az összes épületek, a régi és új templom felgyújtottat, a sirok feltörtettek, és azon tiszt, ki a templomot felgyújtotta, a Kátyi vereség után sebezve elfogatott s később föbe lövetett.

Ezen időben Száva volt az igumán, ki Szerémségben várta be a forradalom végét. Az 1849. év öszén visszatért s a kolostor felépítéséhez fogott. A kevés kolostori összegekhez Ófelsége 12,000 frtot adott, az oroszok 2000 frtot s a felszerelést, a közadakozásból 3—4000 frt gyült egybe.

A szerző részrehajlóan adja elő a 48—49-es eseményeket s politikai álláspontja teljesen inkorrekt, mely vörös fonalként végig húzódik az egész monografián. A török kizdelmek alatti korban nem ismer Magyarországot; szerinte (105 l.) a bécsi császár Magyarországot elfoglalta és az osztrák birodalomba olvasztotta. — A katolikus papokat túntetőleg kedvezőtlen világításba helyezi, s sajátságos, hogy az osztrák „imperatorokban” látja nemcsak a régi, hanem a „jelen” időben is a szerb nemzet és vallás legjobb védőit. Hangsúlyozza, hogy a szerb nemzet mindenkor hű lesz az „osztrák” házhoz és az „osztrák” hazához. Ehhez azt hiszem nem kell interpretáció; a ki ismeri a magyarországi szerbek történetét, tudni fogja, hogy egy nemzetet nem vezettek olyannyira orránál az osztrákok, mint éppen a szerbek. Igérték nekik egy rakás „privilegiumot”, de egyet se teljesítettek; s csak az önvédelmi harc alatt is a felkelést szerb nemzeti szellemben kezdték, de a mint leveretett a magyar sereget, bezárással fenyegették azt, aki szerb nemzeti vajdaságot követelt. Felállítottat ugyan a szerb vajdaság, de német provincia volt tényleg, csak a „név” volt csillogó. Azt hiszem, a történet már bebizonyította, hogy a szerbek összes kiváltásai papiroson maradtak; jól tudják maguk a szerbek, hogy a bécsi udvar ígéretekben kifogyhatlan volt. Nagy politikai tévedés volt a szerbek részéről a 48—49-es nemzeti irányban megindult felkelés, mely aztán politikai kudarcra vált. Jellemzők Risztics János szavai: „ha az a kérdést felvetjük, vajjon mily eredményt értünk el a felkeléssel, valóban nem tudunk választ adni.” Eenyit a mű szerzőjének osztrák politikájáról.

Egy külön fejezetben 1870—1891. közötti időszak gazdasági viszonyait tárgyalja; és részünkről nem mulaszthatjuk kiemelni, hogy ezen a téren otthonosabb a szerző, mint a közigyekben. Az ő érdeme, hogy a kolostor anyagi viszonyait rendezte és a legvagyonosabb kolostoroknak egyike: Kovil.

Különös érdeket keltett fel bennünk a kéziratok és könyvek téra. A legrégebbi kéziratok a 16. és 17. századból valók és scybulyok; zsolttárok, evangéliumok, stb. Egy 1726-ból keltett könyvben számos adatot találunk a Nemanyák történetéhez, valamint a törökök történetét 1259-től 1640-ig, azaz Ozmán Musztafától Mehemedig.

A szerzetesek közül 1607-ben bizonyos Ivanityije említtetik, ki Privina Glavából jött Kovilba; ez a legrégebbi névleg ismert kovili szerzetes. A szerzetesek teljes névjegyzéke csak 1741-től kezdődik. Ezen szerzetesek a legújabb időkig többnyire jelentéktelen szerepet vittek; európai hirre csak Raics János tett szert, ki a szerbek történetét megírta, s kiről mi is egyet-mást emlondunk. 1772-ben május 12-én lépett Kovilon kolostorba, Putnik Mojszije bácsi püspök avatta fel és ekkor 46 éves volt. Ugyanezen év május havában a kolostor szerzetesei őt főnökül választották. Junius hó 3-án a bácsi püspök archimandritává kinevezi.

Raics Karlócán született 1726. november 11-én, hol elemi iskoláit végezte. 1733-ban Karlócán Petrovics metropolita egy iskolát állított fel, melyben a szláv nyelvet kievi tanárok tanították s így történt, hogy a szerb egyházi nyelv teljesen kiszorult s helyébe a szláv lépett. Komáromban és Sopronban végezte a gimnáziumot és filozófiát. Ezután gyalog Oroszországha indult, Kievebe és Moszkvába, hol egy évet töltött az akadémián. 1757 után Konstantinápolyba ment és innét Athosz hegyére, hol a szerb krónikákat tanulmányozta. Innét Decsani, Studenica, Zsicsa és Manasziját meglátogatta, s végre Belgrádon át hazatért. Karlócára érve, a Nenadovics által alapított iskolát igazgatta; ennek halála után Temesvárra és Ujvidékre ment. — Szerbül, oroszul, görögül, németül, latinul és magyarul beszélt. Legjelesebb művei: vallástana, de különösen a szerbek, bolgárok és horvátok története, melynek egyik eredeti példánya 1794—95-ből előttem fekszik.

A kovili kolostor legnevezetesebb férfia kétségtelen Brankovics György patriárka, ki a szerb egyház politikának új irányt adott, egy hazafiás, szebb és sikerebb célt tűzve ki. Ő 1882. május 22-én lépett be a kovili szerzetbe és már jul. 2-án lón temesvári püspökké; 1883-ban a szerb Szt.-Száva érdemejelet kapta; 1891. apr. 21-én patriarchává választottat.

A kovili kolostor történetét röviden előadva, itele-tünk szerint a mű megjelenése, tekintettel anyagára, határozottan nyereség megénk irodalmára; egy épületke monografiánk építendő palotájához. — Hátránya a műnek a rendtelenség és a subjektív reflektiók gyakori közbe szövése, mely az olvasóra folyton zavarólag hat.

Dr. Thim József.

Törvénykezés.

Képviselő és ügyész. Szabadkán történt az eset s annak idején mi is ismertettük. Egy, eléggé kínos hatású ügy volt az egész, Olay Lajos orsz. képviselő és Kéri Miklós dr. akkoriban szabadkai kir. ügyész között merült föl s most egy érdekes bűnpörnek képezi alapját. Történt ugyanis, hogy Olay Lajos egy tárgyalás után a szabadkai törvényszék helyiségében hevesen kikelt Kéri ügyész ellen. Erre az ügyész ingerült hangon rákiáltott egy közelben volt fogházra, hogy tartóztassák le Olay Lajost. Ezt az összekocanást kihívás, majd párba jött. Olay Lajos becsületsértés vétsége és hivatali hatalommal való visszaélés vétsége miatt panaszolta be az ügyészt, míg ez nyilvános becsületsértés vétsége miatt jelentette föl az orsz. képviselőt. A napokban indítványt tett ez ügyben Ujházy Sándor dr. budapesti kir. ügyész. Olay Lajos ellen párviadal vétség és nyilvános becsületsértés vétsége miatt, Kéri dr. ellen pedig párviadal és magánbecsületsértés vétsége miatt emel vádat; míg a hivatali hatalommal való visszaélés miatt tett följelentés tárgyában a további eljárás megszüntetését kéri. Ugyancsak megszüntetni kéri a bűnvádi eljárást a párviadalnál szerepelt segédek: Herczeg Lajos dr. és Farkas Zsigmond, szabadkai ügyvédek irányában is.

Közgazdaság.

Utisegély iparosoknak. Baross Gábor kereskedelmi miniszter, a szegedi kereskedelmi- és iparkamara fölterjesztése folytán három, egyenként 15 frtos utisegélyt engedélyezett a kamarai kerület érdemesebb agyagiparosai részére avégből, hogy a budapesti agyagipar-kiállítást meglátogassák és az ott szerzendő tanulságokat saját iparukban értékesíthessék. A kamara elnöksége ezt a három segélyt Nagy Sándor szegedi, Acsi Kovács József szentesi és Brkics György zombori fazekasoknak szavazta meg. És miután maga a kamara saját pénztárából már korábban kiküldött négy iparost 20—20 frt utisegéllyel, e kerületből hét szakbeli iparos tanulmányozza a kiállítást közöltséggel. Ujabbán a kamara még négy iparos részére kérte a félru vasuti jegyek engedélyezését.

Fogyasztási adók megváltása. A fogyasztási adóknak, nevezetesen a bor- és hús-, a cukor- és sörfogyasztási adóknak a jövő évre leendő biztosításának ideje elérkezvén, felhívta a pénzügyminiszter a pénzügyigazgatóságokat, hogy a biztosítás iránti tárgyalásokat a törvényhozás által netán teendő változtatások fentartásával haladéktalanul indítsák meg. Kiváló súlyt fektet a miniszter arra, hogy a kérdéses adónevek lehetőleg mindenütt együttesen egy megváltási tárgyként biztosítsanak s hangsúlyozza azt is, hogy a biztosításnál mindenképen a fogyasztási adóknak az érdekelt községek által való megváltására kell törekedni, mi célból az eljáró községek egész buzgósággal igyekezzenek a községeket úgy a kincstár, mint főleg önmaguk érdekeinek leginkább megfelelő biztosítási módra, a megváltásra rábírn. Ha azonban egyes esetekben a kincstár mellőzhetlen érdekeinek szempontjából a bérbeadásához kellene folyamodni, fölhatalmazást adott a miniszter arra, hogy a bor- és hús-fogyasztási adószabás harmadik osztályába tartozó községekre nézve az árverések egyidejű bejelentés mellett kilegyenek irhatók; ellenben az áruszábas első és második osztályába tartozó községekre nézve csakis esetenként előlegesen kikérendő fölhatalmazás alapján irható ki az árverés. A miniszter elvárja a pénzügyi községektől, hogy teljes buzgalommal s erélyel, de egyuttal tapintatos eljárással a biztosítás fontos munkáját a tényleges fogyasztásnak megfelelő kedvező eredménnyel legkésőbb dec. 15-éig befejezzék s az összeredményt jövő évi január hó 6-ig fölterjessék.

Gabonaüzlet. Budapest és a mérvadó külföldi piacok naponta olcsóbb árakat jeleznek, ezáltal nálunk is a gabona értéke csökkent. Csekélyebb vételkedv mellett mai árak következők: Buza 9.50—9.70. Zab 5.15—5.20. Arpa 5.20—5.25. Bab 5.80—6.20. 100 kilonként helyben szállítva.

Naptár. Szeptember.

Havi és heti nap	Katholikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orosz naptár
11 Pént.	Prótus, Jácint	Prótus és Jác.	30 Sándor, János
12 Szom.	Tóbiás pk.	Szir. Tóbiás	31 B. Asszony ö.
13 Vas.	D 17 B. A. neve	D 16 Tr. M.	1 Szept. F 12
14 Hétfő	Szt. + felmag.	Szt. + felmag.	2 Mamánt
15 Kedd	Hildeg., Nik.	Nikoméd	3 Antim

Felelős szerkesztő:

Dr. BALOGHY ERNŐ,

köz- és váltó-ügyvéd.

Laptulajdonos és kiadó

BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

Gyakornok kerestetik.

Veprovác község jegyzőjénél egy — legalább 6 középtanodai osztályt végzett — a német nyelvben is tökéletesen jártas, szerény igényű fiatal ember, mint községi jegyzői magángyakornok alkalmazást nyer. A szerb nyelvet bíró egyének előnyben részesíttetnek.

A gyakornok javadalmazása: teljes ellátás — ágyeműn kívül — és havonként 4—5 frt mellékjövedelem.

Veprovác, 1891. évi augusztus 30-án.

Faller Alajos,
közs. jegyző.

3—2

Tanítói pályázat.

A garai róm. kath. I. német vegyes osztálynál üresedésbe jött tanítói állásra pályázat nyitattik **szeptember hó 28-ig**, mely napon a választás is megejtetik. Az állás javadalmazása: évi 400 frt fizetés és 50 frt lakbér. — Feltételek: tanítói oklevél, az orgonálásban jártasság, mert szükség esetében a kántort helyettesíteni tartozik, azért erről bizonyítvány csatolandó. A felszerelt és kellő bélyeggel ellátott kérvények a garai róm. kath. iskolaszékre címezve n. t. Schröder György esperes-plébános urhoz Gákovára küldendők. Az állás szeptember 30-án foglalandó el.

Kelt Garán, 1891. szeptember hó 5-én.

Pencz Ádám,
iskolaszéki világi elnök.

3—2

Pályázat.

Bács-Bodrogh vármegye Temerin községében megüritül s 300 frt. évi fizetéssel javadalmazott irnoki állásra pályázatot nyitok s választási határnapul **f. évi október hó 3-ik napjának d. e. 9 óráját** tűzöm ki.

Minék folytán felhivatnak a pályázni kívánók, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket a választást megelőző napig hozzám nyujtsák be. Ujvidéken, 1891. évi augusztus 29-én.

ZSIGMOND DÉNES,

3—3

szolgabíró.

5655. szám.

kig. 1891.

Pályázat.

Bács-Bodrogh vármegye Bulkesz községében leköszönés folytán üresedésbe jött s 300 frt évi fizetéssel ellátott gyalogrendőrvetetői állásra ezenel pályázatot nyitok.

Felhívom pályázni óhajtokat, hogy kérvényeiket — melyek korukat, magyar honpolgárságukat, nyelvismeretüket, erkölcsi magaviseletüket, testi épességüket s eddigi szolgálataikat igazoló okmányokkal szerelendők fel — **f. évi szeptember hó 20-ig** Bulkesz község elöljárójánál nyujtsák be.

A megkívántó ruházatot a megválasztandó rendőrvetető sajátjából lesz köteles beszerezni.

Kiszolgált altisztek, s volt csend- és rendőrök előnyvel fognak bírn, s esetleg fizetésük megjavítására is számíthatnak.

Palánkán, 1891. szeptember hó 1-én.

CSUPOR GYULA,

főszolgabíró.

3—1

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye **Kupuszina** községében üresedésbe jött magyar tanítói állásra pályázat hirdettetik. Javadalmazás következő: 1. Kézpénzben 400 frt, évnegyedenként előre a község pénztárából. 2. Lakbér fejében 50 frt, esetleg a község által kijelölendő szabad lakás. 3. 19¹⁰⁰⁰/₁₀₀₀ hold 400 frtot jövedelmezhető szántóföld hasznélvezete; mely után mindennemű adókat és terheket a tanító viseli. Köteles a tanító az iskolaszék által kijelölendő bármelyik tanosztályban tanítani, s a tanköteles gyermekeket a kertészetben és tornaszatban, úgy az ismétlő iskolakötelezettekét is díjtalanul oktatni. A kántori teendőknél jártasak előnyben részesülnek; ez esetben a tanító a kántort akadályoztatása esetén 8 napig díjtalanul helyettesíteni tartozik. — Kérvények a róm. kath. iskolaszékre címezve, kellő okmányokkal felszerelve, a kerületi esperesi hivatalhoz **1891. évi szeptember hó 25-ig** bezárólag Bezdánba küldendők. A megválasztott tanító állását folyó évi október hó elsején köteles elfoglalni.

Dr. KOVÁCS KÁLMÁN,

iskolaszéki elnök.

2—1

85. szám.

1891.

Árlejtési hirdetmény.

A szántova-bezdáni lecsapoló társulat részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a nevezett társulat érdekeltégi területén átvonuló vízlevezető csatornán a kolluthi és béregi határban levő kőhidak lebontatnak és terv szerint újból felépíttetni fognak.

Ezen hidak költségvetésileg 656 frt 76 kr és 372 frt 08 krban megállapított építési munkálatai folyó évi szeptember hó 18-án reggeli 8 órakor Bezdán községébe tanácsstermében tartandó nyilvános árlejtésen fog biztosítani.

A munkálat tervei és feltételei az árlejtés napjáig Ligeti Dávid, társulati titkár ur lakásán Bezdánban betekinthezők.

Bezdán, 1891. évi szeptember hó 8-án.

Bosnyák János,
elnök.

Alkalmazást nyer.

Egy a jegyzői teendőknél némileg jártas egyén, Parabuty község jegyzői irodájában azonnal alkalmazást nyerhet 8—10 hónapra, a következő feltételek mellett: Javadalmazása az első két hónapban negyven forint, a mely hónapokban kötelessége leend a földadó munkálatok keresztül vezetésével megbízott ügyvezetőnek segítségére lenni s a szükséghez képesti hivatalos 10—12 órát naponta pontosan betartani, a többi — az említett munkálat befejezése után — hónapokban járó fizetése előleges részletekben 25 frt.

Ajánlatok az előtanulmányok s eddigi alkalmazások közlése mellett azonnal Szalay József Parabuty község jegyzőjére címezendők.

Parabuty, 1891. évi szeptember hó 6-án.

Szalay József,
jegyző.

3—2

Heindlhofer Róbert Zomborban.

Heil Alajos-féle

Padlózat-fényezés

(Glasur)

legkíméletesebb mázólszert pulva padló számára. 1 nagy palack ára 1 frt 35 kr, 1 kis palack ára 68 kr.

Viaszk-kenőcs

legjobb és legegyszerűbb beecrező-szer kemény padló számára, 1 köcsüg ára 68 kr.

Mindenkor kapható:

Heindlhofer Róbertnél Zomborban.

Emaillé-zománc festészet

szükséges festékek, minták és egyéb hozzávalók, Zomborban csakis

SCHÖN ADOLF

könyv-, papir- és zeneműkereskedésben kaphatók.

A rajz és festészet minden előismerete nélkül, bárki is a legdiszesebb tárgyakat készítheti el. 4—3

A cserepeket festés után nem kell égetni.

3041. szám.

1891.

Hirdetmény.

Ada községe a tulajdonát képező nagyvendéglő helyiségét a hozzá tartozó depó és melléképületekkel, valamint a községébe az ezen ház helyen épült községi magtár és egyéb melléképületeit kívül belül gyökeresen kijavítani szándékozván, a képviselőtestület által f. évi augusztus hó 29-én 138. sz. alatt nyert meghatalmazás alapján ezen munkák elkészítésére a községi előjáróság **f. évi szeptember hó 16-án d. e. 9 órakor** a községébe árlejtési versenytárgyalást rendez, melyre a résztvevni szándékozók azzal hivatnak meg, hogy a 2620 frt 60 krban előirányzott költségvetés és az árlejtési feltételek a hivatalos órák alatt a közigazgatási bíró helyiségében megtekinthezők.

Kelt Adán, 1891. szeptember 3-án.

Jablonszky Miksa, Milutinovits Illes,
jegyző. 2—2 bíró.

Föld eladás.

A zentai határban levő néh. Zagoricza Mózes tulajdonát képező 153 hold föld és szállás, esetleg parcelláknál is, szabad kézből eladó. — Közelebbi feltételek megtudhatók **Nikolits Milos**, zentai kereskedő urnál.

3—2